

«تکله قوز»؛ قطعه‌ای از بهشت

نازلی حیدرزاده

پشت این راه پر فراز و نشیب و پر از پیچ و تاب؛ جاده‌ای خاکی و باریک، باورت بشود یا نه؛ گنج خوابیده و غبار فراموشی بر تن آن پاشیده است.

«تکله قوز» اینچنین آرام و صبور با آن همه داشته‌های غنی فرهنگی، منابع طبیعی و تاریخی، نفس می‌کشد و مردمان دلیر تر کمن را در خود جای داده است، جایی در مرز بین ایران و تر کمنستان، همان جایی که اگر سرت را به اطراف پیرخانی مرزبانان هر دو کشور را می‌بینی که در حال پاسداری از خط و مرز کشورشان هستند.اما چرا چنین سرزمینی با وجود داشتن ظرفیت‌های فراوان که می‌تواند قد علم کند و زیبایی‌های خود را به رخ گردشگران یکشده‌ایگونه‌یکه و تنهاو البته ناشناخته‌باقی دریچه‌ای تکرار نشدنی روبرویت گشوده‌می‌شودو تونمی‌دانی از کدام نقطه، عطش بیشتر دیدنت را سیراب کنی.

❖ «تکلیک خوز»

«تکله قوز» که در شهرستان راز و جرگلان واقع است در اصل تنگلی خوز؛ بوده در گویش تر کمن که به معنی گردوی گرد است. از آن جایی که در این روستا چند درخت گردو کنار هم رشد کرده بودند و از دور مانند یک درخت گرد دیده می‌شدند این نام را گرفته است. جمعیت این روستا به گفته «راهدان» دهیار آن، در سرشماری سال ۹۵، حدود ۹۶۰ نفر با ۲۷۰ خانوار بود. همچنین فاصله این روستا با مرکز بخش ۳۲ کیلومتر، با مرکز شهرستان راز و جرگلان ۶۷ و با مرکز استان حدود ۱۶۷ کیلومتر است؛ روستایی تر کمن نشین از قبیله‌تکه‌ها. دره سر سبز و مرزی «تکله قوز» نورا به سوی خود می‌خواند تا از دیدن نقاشی خالی هستی لذت ببری. روستایی بکر که خانه‌های پلکانی قدیمی و گلی را در خود جای داده و منظره زیبایی را خلق کرده است. زنان تر کمن با پوشش چشم نواز و رنگارنگی که از آبا و اجدادشان به ارث برده‌اند در کوچه‌های باریک و خاکی ویا روی پشت بام‌هایی که در اصل حیاط منزل شان است در حال رفت و آمد هستند و عطر ناب نان خانگی و آتشی که از تنورهای گلی به سوی آسمان آبی زبانه می‌کشد لذت هممان شدن بر سر سفره‌های ساده و صمیمی تر کمنان این منطقه را دوچندان می‌کند.

❖ صنایع دستی

بسیاری از آداب و رسوم این دیار دست نخورده باقی مانده است که از جمله آن می‌توان به مراسم عروسی آن‌ها اشاره کرد که می‌تواند زمینه جذب گردشگران را فراهم کند. البته بیشتر از آن، صنایع دستی متنوع و جالب توجه «تکله قوز» است که قابل تأمل است. بافت فرش دوروی ابریشم، نمدمالی، تنها گوشه‌ای از هنر دستان بانوان این روستاست و در این جاست که به راحتی می‌توان جمله «از هر انگشتش یک هنر می‌بارد» را برای هر یک از بانوان این دیار به کار برد. اما رکود اقتصادی، دامن پر از نعمت این منطقه را نیز گرفته است به طوری که دارهای قالی یکی یکی فرو می‌افتند و برخلاف گذشته که هر خانه ای، دار قالی داشت حالا تعداد آن‌ها انگشت شمار شده است. فرش‌های دوروی ابریشم که انسان از دیدنشان متحیر می‌شود انگار دیگر خریدار ندارد و با قیمت اندکی که البته سود آن به جیب دلالان سرازیر می‌شود به فروش می‌رسد.

«راهدان» یکی از بانوان هنرمند این مرز و بوم است و در حالی که دست بافته‌های خود را نشان می‌دهد از نبود بازار خرید گلابه مند است و دغدغه اش را دغدغه همه

صنعتگران این روستا برمی‌شمرد. آن‌ها نیز منتظر نگاه مسئولان هستند تا از این تنگنا در بیایند، دوباره بازار صنایع دستی شان پر رونق شود و بتوانند از قبل فروش دست بافته‌های خود که شبانه‌روز برای شان زحمت می‌کشند نانی بر سر سفره شان بگذارند.

اینجا گویی همه چیز دست نخورده باقی مانده است تا با گشت و گذار در آن به تاریخ کهن این دیار بیشتر پی ببری و علاوه بر طبیعت زیبایش در صنایع دستی بی نظیر آن غرق شوی؛ منطقه‌ای که «عابدی» معاون صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی اعتراف می‌کند که یکی از روستاهایی است که در بخش صنایع دستی آن به ویژه بافته‌های ابریشم دور و در حشش ايجاد شده است زیرا به گفته‌وی روستای «دوبوخ» شاید به علت در مسیر بودن و تردد زیاد بیشتر شناخته شده است اما به «تکله قوز» به طور شایسته و بایسته پرداخته نشده است.

البته «راهدان» دهیار روستا با بیان این که صنایع دستی در این روستا در گذشته خیلی زیاد بود و در هر خانه‌ای را که می‌زدی امکان نداشت که خالی باشد می‌گوید: اما الان باید بگردی تا خانه‌ای را با این شرایط پیدا کنی زیرا تولیدات صنایع دستی به فروش نمی‌رسد.

بر لباس‌های دختران و بانوان، رد پای سوزن دوزی با نقش‌های زیبایی که زاپیده ذهن هنرمندان این خطه است جا خوش کرده است، همان دست‌هایی که با ظرافت این نقوش را خلق می‌کند، نمدمالی را هم فراموش نمی‌کند تا این هنر دستی آبا و اجدادی خود را حفظ کند. هر چند یکی از بانوان سالخورده این نگرانی را دارد که در آینده‌ای نه چندان دور کمتر دختری بتواند این هنرهای ارزنده را نگه دارد. رودوزی‌های سنتی، فرش‌های دورو و یک روی ابریشم، قالی‌های پشمی، گلیم بافی، نمد و سوزن دوزی‌های منحصربه‌فرد، لباس‌های ترکمنی تنها گوشه‌ای از هنرهای بانوان این روستاست که اینجا در همه خانه‌ها می‌بینی.

«دین» یکی از اعضای شورای اسلامی این روستاست که به مراحل بافت قالی دوروی ابریشم اشاره می‌کند و با بیان این که در گذشته قالی بافی در همه منازل وجود داشت می‌گوید: اما اکنون برای تولیدات، خریداری نیست و این امر موجب کاهش قالی بافی شده است و همان افراد اندکی هم که مشغول کار هستند با این که حدود ۴ ماه و به طور شبانه‌روز برای بافت یک فرش وقت صرف می‌کنند اما با مبلغ کم هنر خود را می‌فروشند و دستمزدشان نیز به شکل قسطی و بیشتر در طی ۷ تا ۸ ماه پرداخت می‌شود.

❖ نامناسب بودن جاده

پرواز انواع پرندگان به ویژه مرغ مینا در آسمان صاف روستا و آواز خوش بلبل، فضا را دلنشین تر کرده است و وقتی اینجا هستی دیگر دشواری جاده‌ای که برای رسیدن به این روستای ناشناخته طی کرده‌ای، فراموش می‌شود.

موضوعی که به گفته اهالی، بزرگترین مشکل ساکنان این روستا به شمار می‌آید به ویژه در فصل زمستان که جاده صعب‌المعبور می‌شود و مصایب آن‌ها را دوچندان می‌کند زیرا ۱۱ کیلومتر از این راه خاکی است که ۵ کیلومتر

افشرد

پشت این راه پر فراز و نشیب و پر از پیچ و تاب؛ جاده‌ای خاکی و باریک، باورت بشود یا نه؛ گنج خوابیده و غبار فراموشی بر تن آن پاشیده است.

«تکله قوز» اینچنین آرام و صبور با آن همه داشته‌های غنی فرهنگی، منابع طبیعی و تاریخی، نفس می‌کشد و مردمان دلیر تر کمن را در خود جای داده است.

آن گردنه است. دوری از امکانات رفاهی و درمانی نیز از جمله مشکلات دیگری است که یکی دیگر از ساکنان روستا به آن اشاره می‌کند. بسیاری از جوانان روستا نیز به دلیل این که درآمدی ندارند برای کار کردن به تهران رفته‌اند و فقط برای عید قربان و یا عروسی‌ها به روستا بازمی‌گردند. آن‌طور که دهیار روستا می‌گوید جمعیت روستا طبق آمار رسمی سال ۹۰، ۹۰۸ نفر و آمار واقعی هزار و ۱۰۰ نفر بود و اکنون به دلیل مهاجرگزیز بودنش کمتر نیز شده است زیرا جا برای اسکان و خانه‌سازی نیست. دومینی بوس فرسوده و یک دستگاه تاکسی تنها دارایی این روستاست برای رفت و آمد اهالی در این جاده پر پیچ و خم.

❖ وضعیت تحصیل

صدای رود و بازی کودکان در کوچه پس کوچه‌های خاکی بر طراوت بهاری این روستا افزوده است، کودکانی که تحصیلات ابتدایی خود را در کلاس‌های مختلط طی می‌کنند، مدرسه‌ای سه کلاسه که دیوار آن نیز در اثر سیل سال ۹۲ تخریب شد و از آن زمان احداث نشده است. یک مدرسه متوسطه اول هم که محوطه آن دیوار چینی ندارد میزبان دانش‌آموزان این دوره است و بس. البته نکته قابل توجه بومی بودن معلمان این روستاست ضمن این که بیشتر جوانان دارای تحصیلات عالی هستند اگر چه هنوز تعداد خانم‌های تحصیل کرده انگشت شمار است.

❖ تگاهی دیگر

از ظرفیت غنی صنعتگران این خطه که بگذری و با نگاه دیگری به اطراف نگاه کنی تانکرهای رنگار بسته نفت را می‌بینی که در گوشه و کنار معابر روستا نشسته‌اند تا سوخت اهالی را تأمین کنند. زباله‌ها نیز در اطراف پراکنده شده‌اند و برخی از اهالی برای خلاص شدن از شر آن‌ها، آتش‌شان می‌زنند. وجود خانه بهداشت و

گزارش

خدمات به موقع و شبانه‌روزی آن، پست بانک، آنتن دهی موبایل از جمله امکاناتی است که اهالی از داشتن آن‌ها خوشحال هستند و اگر چه شبکه‌های یک، دو، سه و اترک تلویزیون را می‌توانند ببینند اما گویا شبکه‌های دیجیتال نیز قرار است امسال راه بیفتند.

یکی از ساکنان روستا با بیان این که ۸ سال قبل از نعمت تلفن برخوردار شدیم می‌گوید: شرکت مخابرات در خدمات دهی ضعیف عمل می‌کند زیرا وقتی خط‌ها خراب باشد آن‌را دیر اصلاح می‌کند ضمن این که خطوط پر است و نمی‌توان تقاضای خط جدید کرد. اگر چه اهالی از آب لوله‌کشی بهره‌مند هستند اما رسوب آب زیاد است و هر سال چندین مرتبه لوله‌ها می‌گیرند و باید رسوب زدایی شود. طرح هادی روستا نیز با روستا همخوانی نداشته و در حال اصلاح است.

❖ گیاهان دارویی و محصولات باغی

نسیم ملایم بهاری، ناخودآگاه‌تورا راهی باغ‌ها و مزارع روستا می‌کند و از عطر گیاهان دارویی از جمله آتخ، آق‌باش، قسنی و اویشن سرخوش می‌شوی و فقط نفس می‌کشی با عمق وجودت. باغ‌های گردو، بادام و سیب و انواع محصولات جالیزی بر حاصلخیز بودن این دیار صحه می‌گذارند، جایی که سرشار از داشته‌های پنهان است و کافی است پیدا شود.

❖ گورستان قدیمی

گورستان قدیمی یکی از دیدنی ترین نقاط روستاست که از دور با سنگ‌های بلندی که بر سر مزارها قرار گرفته است دیده می‌شود و علف‌های سبزی که در این گورستان روییده بر سحرامیز بودن و زیبایی این منطقه افزوده است. شب، چادر سیاهش را بر تن نازک روستا می‌کشد، «تکله قوز» در خواب شیرینی فرو می‌رود و فقط صدای کو کوی مرغ حق است که سکوت را می‌شکند و روزهای خوشی را نوید می‌دهد.

گفت و گو

معاون اداره کل میراث فرهنگی خبر داد:

«تکله قوز»؛ کاندیدای روستای ملی

حیدرزاده- روستای «تکله قوز» کاندیدای روستای ملی شد و پرونده این روستا تشکیل و به تهران ارسال شده است و امیدواریم در تیر یا مرداد ماه جلسه دفاعیه‌ای را بر برگزار و ثبت کنیم. معاون صنایع دستی اداره کل میراث فرهنگی، صنایع دستی و گردشگری خراسان شمالی با بیان این مطلب در گفت و گو با خبرنگار ما گفت: این روستا دارای ظرفیت‌های بالایی در زمینه صنایع دستی است و تلاش می‌کنیم این روستا را به عنوان روستای خلاق در بخش صنایع دستی معرفی کنیم. «عابدی» افزود: انواع رشته‌های صنایع دستی از جمله بافت قالی و پشتی‌های ابریشم یک رو و دورو، نمدمالی و رودوزی‌های سنتی در البسه ترکمنی این روستا به شکل غنی و فعال است و جزو ظرفیتهای خوب آن محسوب می‌شود. وی با بیان این که گلیم‌های طرح سفره کردی در این روستا بسیار زیبا و نفیس است اظهار داشت: تولیدات صنایع دستی این روستا تاکنون در ۱۵ نمایشگاه ملی و استانی به نمایش گذاشته شده است تا فرصت فروش برای آن‌ها فراهم شود. وی خاطرنشان کرد: در مرحله اول پرونده کارت صنعتگری برای ۲۰ نفر از صنعتگران این روستا تکمیل شده است و به زودی آن‌ها را تحویل می‌دهیم و تمام سعی ما این است که این روستا را به طور شایسته و بایسته در حوزه صنایع دستی معرفی کنیم. وی با اشاره به این که در مرحله اول ۱۷۰ صنعتگر فعال در روستای تکله قوز شناسایی شده‌اند، افزود: زمانی که این روستا به عنوان روستای خلاق شناخته شود برنامه‌هایی از جمله آموزش و بهسازی و کیفیت بخشی تولیدات اجرا خواهد شد به ویژه برای رشته نمدمالی برنامه مفصلی داریم که از حالت صفر خارج شود و برای آن کاربری در نظر بگیریم.

بسم رب الشهداء و الصدیقین

شهادت مظلومانه دوست و همکار گرامیمان

شهید حسین بنی اردلان

ریاست محترم شرکت بیمه معلم استان خراسان شمالی

توسط تروریست های کوردل را به محضر مقام معظم رهبری و خانواده معزز ایشان و تمام کارکنان صنعت بیمه و ملت سرفراز ایران اسلامی تسلیت عرض می نماییم.

سرپرستان بیمه معلم اسفرااین

برادران (حسین زاده – جنابی – حبیبی) و خواهر فلاح کوشکی

صاحبان محترم مشاغل(اشخاص حقیقی)

مهلت ارایه الکترونیکی اظهارنامه مالیاتی و پرداخت مالیات از طریق سامانه www.tax.gov.ir حداکثر تا پایان

خرداد ماه سال جاری می باشد.

روابط عمومی اداره کل امور مالیاتی خراسان شمالی

سازمان امور مالیاتی کشور